

Исэнме урман!

Урманда үзеңне тоту кагыйдэләре.

Кошларны, жәнлекләне рәнжетмәгез, кырмыска ояларын туздырмагыз.

* Агачларның ботакларын сындырмагыз, каерыларын жәрәхәтләмәгез.

* Чәчәкләрне кирәксезгә өзмәгез.

* Чүп – чарлар калдырмагыз.

* Урманда ут белән сак булыгыз.

* Урамнарغا, өй һәм мәктәп тирәләренә агачлар утыртыгыз.

***Утырабыз урманда
Соры эшләпә киеп.
Пешерә дә, кыздыра да
Кешеләр безне жыеп.***

Гөмбә

Россия территориясендә 100 дән артык ашарга яраклы гөмбә төре бар, тик шуларның 25 ләп төрен генә жыйалар.

Гөмбә — туклыклы ашамлык. Аларны киптерәләр, тозлыйлар, кыздыралар, пешерәләр, кышка әзерлиләр.

Белый гриб

Подосиновик

Лисичка

Подберезовик

Шампиньон

Моховик и козляк

Подгруздок черный

Груздь

Подгруздок белый

Опенок осенний

Рыжик

Волнушка розовая

Сыроежка зеленая, желтая, красная

Трюфель

Масленок

Подосиновик (усак гөмбәсе)

**Усак агачы булган
урыннарда үсә.
Кыздыргач бик
тәмле гөмбә. Кип-
терәләр дә, аш та
пешерәләр.**

Лисичка (этәч гөмбәсе)

Бу гөмбә катнаш урманнарда үсә. Төсө төлкө төсенә охшаган. Исеме дә шуннан килеп чыккан. Әзрәк катырак, ләкин бик тәмле. Этәч гөмбәсен пешереп, кыздырып, тозлап була. Яшь гөмбәләр тәмлерәк.

Шампиньон

Иногда его называют пещерица. Ценный и очень вкусный гриб. Годится для любых блюд, соленья и маринования. Старые грибы с черно-бурыми пластинами рекомендуется выбрасывать: они невкусные.

Груздь (гөреждә)

**Катнаш урманнарда,
бигрәк тә каен урманнарында
группалап үсә. Якты
урыннарда юл кырларында,
мүк арасында күбрәк очрый.**

Рыжик (нарат гөмбәсе)

Нарат һәм чыршы урманнарында үсә. Исеме төсенә карап куелган. Бик тәмле гөмбә. Июль азагыннан алып октябрьгә кадәр очратырга була.

Волнушка (йөнтәс гөмбә)

Встречается гриб часто и обильно в смешанных лесах, по сыроватым лесам, иногда целыми гнездами. Его находят с июля по октябрь.

Сыроежка (ал гөмбә)

**Хороша сыроежка и в жареном и вареном виде.
Ее можно солить и сушить на зиму.
Сыроежки встречаются в лиственных
и хвойных лесах, на лугах.**

Маслёнок (майлы гөмбә)

***Его можно жарить,
солить, мариновать,
варить суп. Кожицу со
шляпки снимают.***

Агулы гөмбәләр.

**Агулы гөмбәләр – кеше гомере
өчен бик куркыныч. Аның агуы
пешкәч тә бетми.**

**Агулану - күп очракта
үлем белән
тәмамлана.**

03

Ложные опята

Кирпеч төсендәге ялган баллы гөмбәнең сабында божрасы юк, йомшагы сарғылт төстә, начар исле. Ялган баллы гөмбә суга салгач карала һәм зәңгәрләнә.

Гөмбә жыйганда игътибарлы бул!

© Dmitry A. Konstantinov

Күгәрек (плесневые)

«антибиотики» «пенициллин»

Гөмбәнең төзелеше..

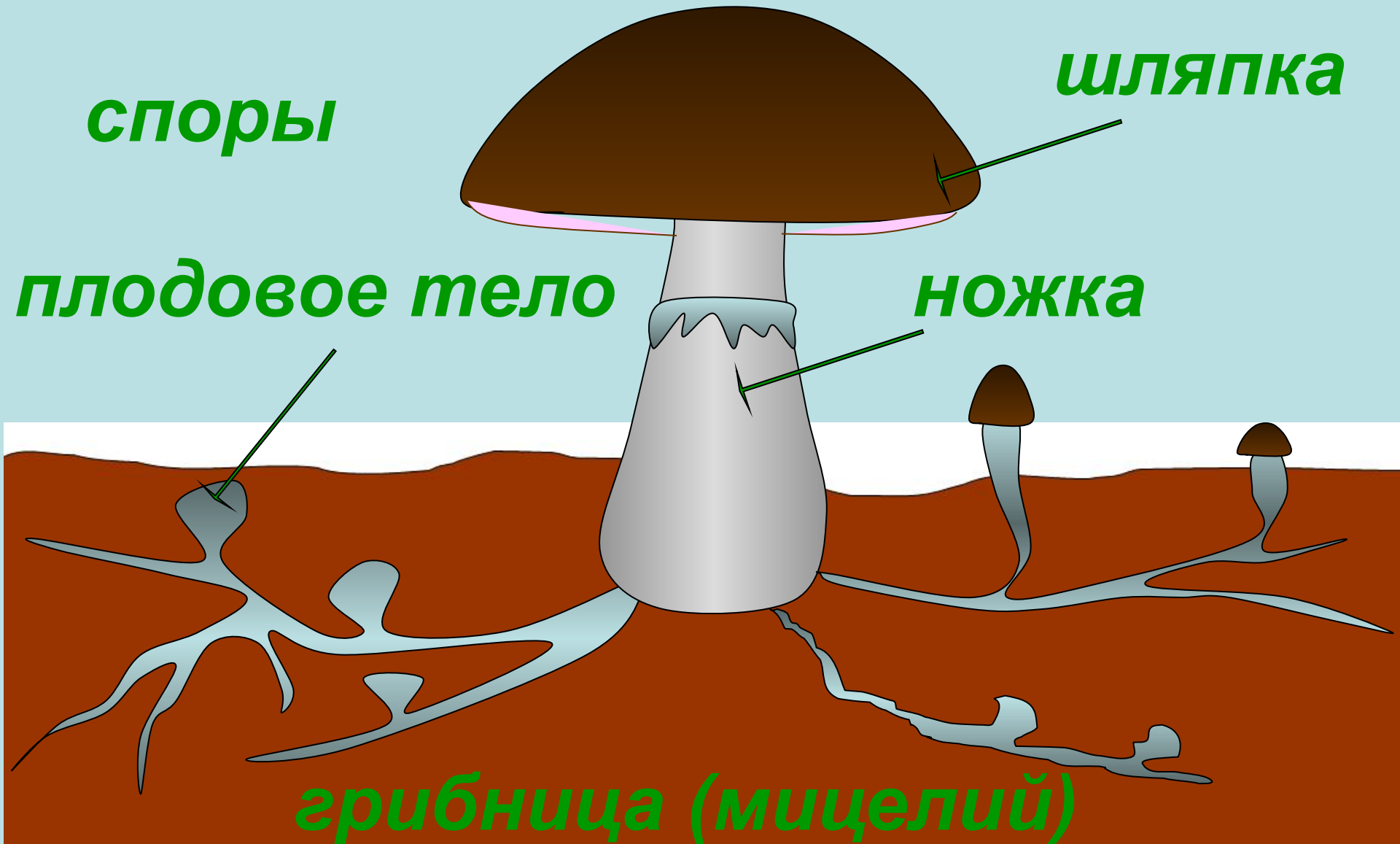
споры

шляпка

плодовое тело

ножка

грибница (мицелий)

Уен. “Дэвам ит”.

- Гөмбәне ал, татарча исемен әйт.**
- Гөмбәнең русча исеме.**
- Ашарга ярыймы,юкмы.**
- Нинди агач белән дус яши.**
- Двойнигы .**